

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku C.S. spółki komandytowej w W.
przy uczestnictwie G.G.
o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 11 października 2018 r., sygn. akt XXIII Ga (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), a rozstrzygnięcie Sądu

Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które sprowadził do pytania o „możliwość przyjęcia na gruncie art. 376 ust. 1 zdanie pierwsze Prawa upadłościowego przy badaniu legitymacji do złożenia wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, ograniczenia pojęcia wierzyiciela i wyłączenie możliwości wystąpienia z takim wnioskiem przez podmioty, których wierzytelności nie są umieszczone na liście wierzytelności, sporządzonej w toku postępowania upadłościowego, a jeżeli odmówiono uznania wierzytelności w toku postępowania upadłościowego lub umorzono postępowanie upadłościowe przed ustaleniem listy wierzytelności albo nie wszczęto postępowania upadłościowego, których nie stwierdzono prawomocnym orzeczeniem sądu lub ostateczną decyzją administracyjną, w sytuacji gdy przepis ten takich ograniczeń nie wprowadza”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Zagadnienie sformułowane przez powoda nie ma cech określonych wyżej, gdyż zostało objaśnione w literaturze i było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Postępowanie o pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej zostało wprowadzone do polskiego systemu prawnego ustawą z 31 lipca 1997 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta RP z 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 117, poz. 751). W prawie upadłościowym z 1934 r. było uregulowane w art. 17¹-17³. Postępowanie w sprawach o orzekanie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej pozostaje postępowaniem cywilnym, a przewidziana ustawą sankcja nie służy stosowaniu represji, lecz osiągnięcia celów ważnych z punktu widzenia bezpieczeństwa obrotu.

W uzasadnieniu wyroku z 4 lipca 2002 r., P 12/01 (OTK ZU 2002, nr 4A, poz. 50), dotyczącego art. 17² prawa upadłościowego z 1934 r., Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił, że sankcja w postaci pozbawienia prawa prowadzenia działalności gospodarczej ma: odstraszać od zachowań, które stanowiłyby naruszenie prawa i zabezpieczać przed lekceważeniem prawnych rygorów prowadzenia działalności gospodarczej; zabezpieczać przed wyrządzeniem szkody wierzycielom; zabezpieczać prawa i wolności innych uczestników obrotu gospodarczego, a także interesy wierzycieli na istniejącym jeszcze majątku przedsiębiorstwa; zapobiegać powstawaniu sytuacji patologicznych, sprzyjających popełnianiu przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu; stanowić gwarancję dopełnienia obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej w sposób zawodowy i profesjonalny, przy zachowaniu należytej staranności; prowadzić do wyeliminowania z obrotu gospodarczego osób, które nie są w stanie sprostać podstawowym wymaganiom prowadzenia działalności gospodarczej. Postępowanie to ma zatem chronić nie tyle interes wierzycieli konkretnego dłużnika, ale interesy wszystkich uczestników obrotu prawnego.

W uchwale z 18 października 2001 r., III CZP 56/01 (OSNC 2002, nr 5, poz. 60) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wszczęcie z urzędu postępowania o zakazanie prowadzenia działalności gospodarczej było możliwe nie tylko w fazie tzw. właściwego postępowania upadłościowego, ale także wówczas, gdy nie została

ogłoszona upadłość przedsiębiorcy. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że postępowanie dotyczące zakazu prowadzenia działalności gospodarczej nie jest postępowaniem upadłościowym. Tak samo przyjął Sąd Najwyższy w uchwałach z 24 lutego 2004 r., III CZP 87/04 (OSNC 2006, nr 2, poz. 19) i z 14 września 2005 r., III CZP 58/05 (OSP 2006, nr 10, poz. 110). Sąd Najwyższy podkreślił, że zmiany ustawodawcze, nowe uregulowanie postępowania o orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, potwierdzają autonomiczność tego postępowania. Artykuły 373-377 prawa upadłościowego i naprawczego zostały wyodrębnione w tytule X zamykającym Część pierwszą „Przepisy ogólne o postępowaniu upadłościowym i jego skutkach”; znalazło się zatem poza uregulowaniami dotyczącymi postępowania o ogłoszenie upadłości oraz postępowania prowadzonego po ogłoszeniu upadłości. O samodzielnym charakterze postępowania w sprawach orzekania zakazu prowadzenia działalności gospodarczej świadczy także ustawowe uregulowanie dopuszczalności jego prowadzenia wtedy, gdy postępowanie upadłościowe nie było w ogóle wszczęte.

Zgodnie z art. 376 ust. 1 zdanie pierwsze Prawa upadłościowego, podmiotem, który może wystąpić z wnioskiem o orzeczenie zakazu na podstawie art. 373 lub art. 374 Prawa upadłościowego, jest także wierzyciel dłużnika (upadłego). Skoro przepis ten jest związany z postępowaniem upadłościowym, to wierzycielem, o którym w nim mowa jest wierzyciel, którego wierzytelności umieszczono na liście wierzytelności, a także ten, który może uczestniczyć w głosowaniu na zgromadzeniu wierzycieli. Przy uwzględnieniu przytoczonego wyżej stanowiska o autonomicznym charakterze postępowania o orzeczenie zakazu na podstawie art. 373 lub art. 374 Prawa upadłościowego, należy także przyjąć, że jeżeli postępowania upadłościowego nie wszczęto albo też gdy umorzono postępowanie przed ustaleniem listy wierzytelności, wierzyciel składający wniosek o orzeczenie zakazu musi wykazać swój status w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 373 lub art. 374 Prawa upadłościowego. Takie stanowisko zajęły także Sądy *meriti* w niniejszej sprawie. O jej wyniku zadecydowało jednak uznanie, że powód nie sprostął obowiązkowi

wykazania, iż przysługiwała mu niezaspokojona wierzytelność w stosunku do spółki A..

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powód powołał także jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). W takiej sytuacji należy jednak wskazać przepisy prawa, które naruszono, a w uzasadnieniu wniosku zawrzeć pogłębiony juretyczny wywód prawny wskazujący w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Ograniczenie się tylko do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, nie spełnia wymagań uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, z 18 stycznia 2006 r., II CSK 166/05 oraz z 3 kwietnia 2006 r., III CSK 85/06, nie publ.).

W ramach argumentacji odnoszącej się do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej powód powołał jedynie art. 373 ust. 1 Prawa upadłościowego, a zatem ten sam, na tle którego sformułował zagadnienie prawne, twierdząc, że jego wykładnia budzi wątpliwości. Sąd obu instancji zarzucił, że te - koncentrując się na problemie legitymacji procesowej powoda - nie przeprowadziły postępowania dowodowego z opinii biegłego, w celu zbadania, kiedy powstał stan niewypłacalności spółki, który powinien skutkować złożeniem przez pozwanego wniosku o ogłoszenie jej upadłości. Kwestia, o której tu mowa wiąże się nie tyle ze stosowaniem prawa materialnego, co procesowego, na tle którego skarżący nie sformułował jednak zarzutów, a poza tym miałyby znaczenie dla rozstrzygnięcia wyłącznie po wykazaniu przez skarżącego, że przysługuje mu legitymacja do wystąpienia z żądaniem, którego dochodził.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 8 ust. 1 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265), orzeczono jak w postanowieniu.

as]

aj

